

S. Sayısı : 129

Devlet Denizyolları İşletme Genel Müdürlüğü 1940 yılı Kesinhesabına ait Uygunluk Bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresiyle Devlet Denizyolları İşletme Genel Müdürlüğü 1940 yılı Kesinhesabı hakkında kanun tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/190, 1/338)

Devlet Denizyolları İşletme Genel Müdürlüğünün 1940 malî yılı Kesinhesabına ait Uygunluk Bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi (3/190)

T. C.

Sayıştay Başkanlığı

Sayı : 274946,377

10 . II . 1948

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Denizyolları İşletme Genel Müdürlüğünün 1940 malî yılı Kesinhesabına ait Uygunluk Bildiriminin ilişik olarak sunulduğunu en derin saygılarımla arz ederim.

Sayıştay Başkanı

S. Oran

Uygunluk bildirimini

Anayasa ve Genel Muhasebe Kanunu hükümleri uyarınca Ulaştırma Bakanlığından Sayıştaya gönderilen Devlet Denizyolları İşletme Genel Müdürlüğünün 1940 malî yılı Kesinhesabı ve Bilânço-su Sayıştayca incelenip yargılanmış olan muhasip idare hesabiyle karşılaştırılmış ve bağlı cetvellerde yazılı meşruhat gözönünde tutulmak üzere Kesinhesapta ve bilânço ile kâr ve zarar hesaplarında gösterilen rakamların kabule şayan bulunmuş olduğunu arz ederiz.

10 . II . 1948

Sayıştay Başkanı

S. Oran

D. : 1 Başkanı

F. Eke

D. : 2 Başkanı

Â. Özgen

D. : 3 Başkanı

Y. Z. Aslan

D. : 4 Başkanı

R. Bakuy

Üye

M. Menemencioğlu

Üye

M. İ. Erenli

Üye

N. Başak

Üye

F. Özbudun

Üye

M. A. Apak

Üye

A. Â. Hemen

Üye

A. R. Ögel

Üye

A. K. Arıçay

Üye

F. Aktulga

Üye

A. T. Dengel

Üye

F. Işık

Üye

F. Beşkardeş

Savcı

E. Arkun

Devlet Denizyolları İşletme Genel Müdürlüğü 1940 yılı kesinhesabı hakkında kanun tasarısı (1/338)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar Dairesi Müdürlüğü

Sayı : 6/3983

28 I. Teşrin 1942

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Münakalât Vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 22 . X . 1942 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğünün 1940 malî yılı hesabı katî Kanun lâyihası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

S. Saracoğlu

Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğünün 1940 malî yılı katî hesap projesi esbabı mucibe lâyihası

Madde 1 : Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğünün 1940 malî yılı masrafları bilânçoya bağlı masraf katî hesap cetvelinde de görüleceği veçhile (9 405 549,01) liradan ibaret olup bu masrafın fasıl ve maddelere ne suretle inkısamı eylemekte olduğu cetvelde gösterilmiştir.

Madde 2 : Umum Müdürlüğün mezkûr yıla ait gelirleri varidat katî hesap cetvelinde de gösterildiği veçhile (8 783 144,91) lira olarak tahakkuk etmiş ve bu mebalîğden (8 264 448,72) lirası senesi içinde tahsil olunarak bakiye (518 696,19) lirası da bilânçonun aktif kısmında görülen cari ve borçlu hesaplar meyanına alınmıştır.

Madde 3 : Senesi zarfında sarfedilmeyip usulen iptali lâzımgelen tahsisat bakiyelerinin bu suretle inhası için teklif olunmuştur.

Madde 4 : 3633 sayılı Teşkilât Kanununun 28 nci maddesi mucibince kâr ve zarar hesabının bir sene evvelden müdevver miktar dâhil olmak üzere bakiyei matlûp devretmesi halinde bu bakiyenin ihtiyat sermayesine nakli icabetmekte olup bu suretle tahakuk eden matlûp bakiyesinin Kanunun 29 ncu maddesi mucibince masarifi fevkalâde ve kâr ve zarar hesabında melhuz ağığın kapatılması maksadiyle ihtiyat sermayeye alınması için teklif edilmiştir.

Madde 5 : 3633 numaralı Teşkilât Kanunu mucibince idare hesabı katîsi varidat ve masraf cetvelleriyle kâr ve zarar ve bilânço tablolarından ve sermaye müfredat hesaplarından terekkep etmekte ve bu kanuni lâzimeye nazaran tanzim olunan bilânçonun katiyet kesbetmesi için tasdikî gayesini istihdaf eylemektedir.

Madde 6, 7 : Kanunun meriyet ve ahkâmının ne suretle yürütüleceğini tesbit eylemektedir.

1. VI. 1940 da başlayıp 31. V. 1941 de biten 1940 malî yılı katî hesap ve bilânçolarıyla müfredat mizanlarını ilişik olarak tetkik ve tasvip nazarınıza arz ediyorum.

3633 sayılı Teşkilât Kanunumuzun 25 nci maddesi mucibince katî hesap ve bilânçoların mütakıp malî yılın 9 ncu ayının başına kadar ihzar ve bir nüshasının Divanmuhasebata diğerinin Büyük Millet Meclisine takdimi meşrut bulunduğu nazaran katî hesaplarımızın en geç Şubat 1942 bidayetinde tamamlanmış olması gerektiği halde kanunun bu emri yerine getirilememiş ve Van şubemizden beklenen hesap vaziyetleri ancak Mayıs ayı içinde elimize geçmiş bulunduğundan bilânçonun tanzimi Mayısta mümükün olabilmıştır.

Bilânçoya malî ve işletme hesaplarımızın umumî neticelerini gösteren her türlü yardımcı mizan ve cetveller bağlanmış olup bunların yardımıyla 1940 malî yılına ait muamelâtın heyeti umumîyesi hakkında bir fikir edinmek kabil bulunmaktadır. Umumi şekilde ve kısa olarak malî senenin neticeleri şu manzarayı arz etmektedir:

1. — 1940 malî yılı bütçesi (8,392,713) liralık bir tahsisat mezuniyetini ihtiva ediyordu. 1939

yılında isdar olunan kanun ve kararnamelerle gemi taksitlerinin tediyesi için ihraç olunan bonolardan mezkûr yıl içinde sarfolunamayan (1,532,459.64) lira ile Sosyeteşilep hisse senetlerinin mubayaası için (268,399.36) liralık tahsisat 1940 yılı bütçesine ilâve edilmiş ve ayrıca 7 nei faslın 2 nei maddesi için (275,000) liralık munzam tahsisat alınmış olduğundan bütçe yekûnu (10,468,572) liraya yükselmiş bulunmaktadır.

Bu tahsisattan senesi içinde (9,405,549.01) lira istimal olunmuş ve bakiye (1,097,434.87) lirası kullanılmıyarak iptal edilmiştir. İstimal olunan tahsisat için de, başta (1,532,459.64) liralık bono karşılığı, (77,817) liralık Cumhuriyet Merkez Bankası hissesi olmak üzere (1,705,919.80) lirasının bütçe emanatı hesabına tabakkuk ettirilerek masraf yazılmış olduğunu da işaret etmek isterim.

2. — Buna mukabil 1940 malî yılı bütçemizin B cetveli 3873 sayılı Kanun mucibince yine (8,392,713) liralık bir gelir teminini ihtiva eylemekte idi.

Senesi içinde gelir kaynaklarını tezyit edici herhangi bir inkişaf olmamak itibariyle bu tahminlerde bir değişiklik olmamış ancak Sosyeteşilep hisse senetlerinin mubayaasına mukabil ihraç olunan bonolardan elde edilen (268,400) liralık gelirle bu tablo (8,661,113) liraya yükselmiştir. Buna mukabil elde olunan gelirlerle bir buçuk milyon lirası fevkalâde menabiden olmak üzere (8,783,144.91) lira tutmuştur. Heyeti umumiyesi itibariyle esas işletme gelirleri muhammenatın aşağısında kalmış ve işletme neticelerine ait tabloda izah olunacağı veçhile, hatlarımız mühim surette zarar etmişlerdir.

3. Bilânçoya bağlı 3 No.lu tablonun tetkikinden de anlaşılacağı veçhile ana hizmetlerimizden, uzak seferler, yakın seferler, kılavuzluk gemi kurtarma, İzmir Körfez ve Van İşletmelerinden (1 309 053,59) lira zarar tahassül etmiş ve Şilepçilik, Fabrika ve Havuzlar ve İstinye Doklarından (183 444,11) ve mütenevvi hasılatından da (1 669 498,04) lira temin olunarak varidat ve masraf te-fazülü lehte (543 888,56) lira arz etmiştir.

Mütenevvi hasılat maddesindeki büyük artışın gemi hesaplarının kapatılmış olması itibariyle alacaklı hesapta karşılıksız olarak kalmış bulunan (1 266 000) liralık krupp tazminatının irada alınmasından ve yine Hazine ile yapılan anlaşmada 10 milyonluk krediye mahsuben Hazinece yapılması gereken tediyelerin yapılamamış olması itibariyle İş Bankası nezdinde açtırılan borçlu hesaba mülga idareler zamanında ödenen (212 000) lira kadar faizin Hazine zimmetiyle takas ve mahsubunun gerekmesi dolayısıyla bu meblâğın da mütenevvi hasılatına alınmasından ileri gelmektedir.

Malî neticelerde mühim tesirler icra etmiş olması bakımından bilânçonun tetkik ve mütalâasında bu noktanın unutulmaması ve müessesemizin esas faaliyetinde görülen aksaklıkların aynen ve 1939 yılında olduğu gibi devam etmiş bulunduğunu şuracıkta kayıt ve işaret etmek isterim.

4. İşletme neticeleri:

A) Uzak hat seferlerinin malî yıl sonunda arzettiği vaziyet şöyledir:

	Varidat	Masraf	Zarar	Kâr
Trabzon hattı :	1 992 710 83	2 235 005 23	312 294 40	
Mersin » :	234 008 83	249 021 79	15 012 96	
İzmir » :	782 050 84	794 681 19	12 630 35	
Ayvalık » :	277 558 52	268 086 95		9 471 57
Bartın » :	237 526 15	247 210 24	9 684 09	
Bandırma » :	318 881 74	332 779 64	13 897 90	
Karabiga » :	82 308 41	113 267 52	30 959 11	
Mudanya » :	276 171 39	275 718 74		452 65
İzmit » :	20 053 85	45 850 31	25 796 46	
İnroz » :	63 729 89	83 974 21	20 244 32	
Zuhurat » :	463 442 97	588 642 12	125 199 15	
	4 678 443 42	5 234 237 94	555 794 52	

	Varidat	Masraf	Zarar	Kâr
B - Yakın seferler :	1 252 228 10	1 690 535 37	438 307 27	
C - Kılavuzluk :	59 103 40	180 962 50	121 859 10	
D - Gemi kurtarma :	178 585 81	267 224 66	88 638 85	
E - İzmir Körfez :	208 574 96	219 999 09	11 424 13	
F - Van gölü :	56 617 07	149 646 79	93 029 72	
G - Fabrikalar :				136 245 69
H - Şilepçilik :				47 198 42
İ - Diğer gelirler :				1 669 498 04

Görüldüğü gibi Umum Müdürlüğün esas faaliyetini teşkil eden uzak seferler malî yıl içinde küçük bir kâr temin olunan Ayvalık ve Mudanya hatları hmaricinde bütün hatlarda zarar etmiş ve bu zarar (555 794) lira gibi ehemmiyetli bir yekûna balığ olmuştur. Zararı tevhit eden âmiller başlıca ikidir.

1. — Gelir kaynaklarının kifayetsizliği;

2. — Başta büyük tamir masrafları olmak üzere masraf unsurlarının eskiye nazaran artmış bulunması.

1939 malî yılı bilânçosunun tasdika arzı sırasında gelir kaynaklarımızın darlığı ve kifayetsizliği üzerinde durmuş ve gerek gemilerimizin yaşlılığı dolayısıyla tamir ihtiyaçlarının çoğalması gerekse umumi masraflarda müşahede olunan tezayüt ve alehtlak malzeme fiyatlarının yükselişi gibi sebeplerle masrafların kısaltılmasına imkân olmadığı nazara alınarak Devlet hizmetinin başabaş bir duruma getirilmesi için tarifelerin tadiline şiddetle ihtiyaç olduğunu tebarüz ettirmiştim.

1941 malî yılma girerken tarifelerimizde ilk değişiklik yapılmış ve malî vaziyette hissolunur bir salâh vücade getirilmiş olduğundan artık bu mevzu üzerinde durmaya lüzum kalmamış olmakla beraber tamir masraflarımızın üzerinde durulması lâzungelen en ehemmiyetli masraf unsurları meyanına girmiş olduğunu ve bu itibarla işletme neticelerinin müspet veya menfi oluşunda kömür ve sair müstehlek masraflarla birlikte tamir masraflarının birinci derecede tesir icra eylediğini kayıt ve işaret etmek isterim. Mülga idareler zamanında dört yüz bin liralık bir hudut dâhilinde kalan tamirler Denizbank zamanında büyük bir inkişaf göstererek milyonu aşmış ve 1939, 1940 yıllarında bir miktar daha inkişaf kaydederek daima milyonun üstünde seyretmiye başlamıştır. Netekim 1940 yılında yalnız uzak hat gemilerimiz için yapılan büyük tamir masrafları (1 104 478,70) liradan ibarettir ki, bu hat gemilerinin (6 475 155) lira kıymetinde olduğu gözönünde tutulursa gemi kadrosunun % 17 nispetinde yenileştirildiği mânasını ifade eder. Bu masraf yeni ve eski gemi kıymetlerine göre mukayese edildiği takdirde ise eski gemi kıymetlerinin % 40 ı ve yeni gemilerde ise kıymetin % 0,4 ü nispetinde olduğu görülür. Bundan şu neticeyi çıkarabiliriz ki, elimizdeki eski gemi kadrosunu faaliyette tutabilmek için 1940 malî yılı içinde bu gemilerin mukayyet kıymetinin % 40 ı kadar bir masraf ihtiyarı icabetmiştir. Demek ki, her iki buçuk senelik devrelerde gemi kıymetine tekabül eden miktarda tamir yapılmakta ve buna rağmen tamir ihtiyaçları azalacak yerde seneden seneye artmaktadır.

Tamir masraflarının bu kadar büyük bir hacim almasının teknik sebeplerini izah bana düşmez. Fakat iki senelik tecrübenin ifade ettiği hakikat şudur ki, Umum Müdürlüğün tamir masrafları hiçbir zaman bir buçuk milyon liranın altına düşmeyecek ve malzeme buhranı devam ettiği takdirde ise bunun üstünde bir masraf haddi irae edecektir.

Uzak seferler hizmetinin beher gros ton mile göre masraf nispetlerinin artışı da şu suretle göstermek mümkündür.

Seneler	Kat'olunan Gros ton mile	Masraf	Beher Gros tona isabet eden masraf nispeti
1936	1 683 640 000	3 718 000	2 208
1937	1 541 292 000	3 843 000	2 493
1938	1 575 600 000	4 209 000	2 671
1939	1 530 003 000	4 094 000	2 806
			2 544 vasati
1940	1 303 453 000	5 234 000	4 015

Görülüyor ki; dört senelik umumi vasatiye göre 1940 yılının beher gros tona isabet eden masraf artışı %58 dir. Bu artış tedrici olarak her sene bir miktar çoğalmış ve sefer masraflarında %30 gemi masraflarında %56 ve umumi masraflarda %100 olmuştur.

Sefer masraflarında başta kömür ve tahmil ve tahliye, ve gemi masraflarında ücret ve amortismanlar istihlâk malzemesi ve umumi masraflarda da tamir ve Umum Müdürlük ve İşletme Müdürlüğü masraflarının mühim surette tezayüdü rol oynamaktadır.

Mühim artışlar gemi ve umumi masraflarda olmakla beraber kömür istihlâkinde de katedilen ton mile nazaran geçen senelerdekinden farklı ve aleyhte neticeler alınmıştır. 1936 yılından başlayarak beher ton mile 69 kilo kömür istihlâk edilirken 1939 yılında bu nispet 79 kiloya yükselmiş ve 1940 malî yılında da 85 kiloya çıkmıştır. Kömür maliyetinin bir taraftan ton mile nazaran istihlâki yükselirken diğer taraftan maliyeti de çoğalmakta ve 1939 da 10 lira olan nispet 1940 sonlarında 13 liraya çıkmış bulunmaktadır. Kömür istihlâkinde temin olunacak tasarruf sefer maliyetlerinde oldukça müspet tesirler icra edecek kadar önemli olduğundan Umum Müdürlüğün bilhassa bu mevzuu ele alarak kömür istihlâkine tahdit edici tedbirleri araştırması faydalı olacaktır. Ahvali hazıra her bakımdan kömür istihlâkinin tahdidine mâni olmaktadır. Gündüz seferleri dolayısıyla gemilerin kömür istihlâki çoğalmıştır. Normal zamanlarda 10 günde yapılan seferler 17 güne çıkmıştır. Kömür kalitesi de düşmüştür. Havzadaki buhran dolayısıyla iyi lâve Marin bulmak mümkün değildir. Kısmen tüvenan dahi yakılmaktadır. Gemi kazanlarının iyi vaziyette olmaması kazan borularının yenilenememesi gibi üçüncü bir ânîl de bu artış çoğaltmaktadır.

Umumi masraftaki artış da doğrudan doğruya Umum Müdürlük hizmet ve masraflarının çoğalmakta oluşu ile ilgilidir. 1941 yılında bu nispetlerin bir miktar daha yükseldiğini görmeliğimizin zaruri ve mukadder olduğunu söylemekle uzak seferler hizmetine ait mâruzatımı bitirmiş oluyorum.

Yakın seferler işletmesinin 1940 malî yılında zarar kaydetmiş olması doğrudan doğruya yeneden araba vapuru haline getirileu Halep ve Bağdat vapurlarının tamir masraflarının bu seneye girmiş olmasından ve arada Kadıköy vapurunun da büyük tamir görmesinden ileri gelmektedir.

Filhakika bu işletmenin 508 bin liralık büyük tamir masrafları içersinde 315 bin lirası yukarıda ismini saydığım üç geminin tamirine ve mütebaki 193 bin lira da diğer gemilere ait bulunmaktadır.

Yakın seferler hizmetinin gelir ve masrafları o suretle tevazün ettirilmiştir ki, gemilerden herhangi birisi büyük tamir görmemek kaydıyla bu işletme 50 bin lira kadar bir kâr temin eder. Bir veya birkaç büyük tamirin bir araya toplandığı senelerde ise zarar gayrikabili içtinap bir vakiadır.

Halbuki şehir hattı gemilerimizde artık eskimiş bir durumdadır. Yeni hizmete giren iki geminin haricindeki en yeni gemiler 24 seneliktir. Bunların gerek işletme ve gerekse tamir masrafları bundan sonra daima tevali edecek ve binaenaleyh yakın seferler hizmetlerimiz büyük bir ihtimalla daima zararlı kapatılacaktır.

Tatbik ettiğimiz şehir hattı tarifelerimiz halihazır şartlar altında pahalı sayılamaz. Bu işletmeyi bekleyen istikbal bundan sonrası için daha müsait olmayacaktır. Fazla olarak bu işletme kısmında tasarruf temininine yarıyacak mühim sahalarda fazla değildir. Bu itibarla Umum Müdürlüğün bu işletme için düşüncesi, masraflara yetecek bir tarife ve trafik olmalı ve bunun tahakkuku için icabeden tedbirleri almağa başlamalıdır. Araba vapurlarımıza bir işletme sahası temin edilerek bu iki gemiyi ataletten kurtarmak da bu meyanda düşünülmeli lâzımgelen ehemmiyetli bir mevzudur.

Kılavuzluk servisinde esasen fazla bir inkişaf beklenmiyordu. Bu servisin ana gelirini bilhassa limanımıza işliyen eenebi gemileri temin etmekte idi. Bu seyrüsefer halen tamamen durmuş olduğundan kılavuzluk gelirlerinin de bu sebeple eksilmesi tabiidir.

1941 yılına girerken bu vaziyet nazara alınarak kılavuzlukta tarife değişiklikleri yapılmış olduğundan fevkalâde vaziyetlerin devamı müddetince bu faaliyet şubesinin biraz daha müsait gelir temin edecek duruma gelmesi temin edilmiştir.

Gemi kurtarma hizmetlerimiz bu sene yine zararla kapatılmıştır. Şirket halinde çalışırken müsait neticeler alınmış olan bu işletmenin 1940 yılındaki kaza adedinin mahdut oluşu dolayısıyla az olmuş ve masraflarını dahi kapatamamıştır. Malî yıl içinde kurtarma gemilerinden Hıra esaslı tamir görmüş, Alemdar ve Kilyos gemilerine de mühim tamirler yapılmıştır. 256 bin liralık masrafın 75 bin lirasını tamir 131 bin lirasını gemi ve mütebakisini İstasyon ve umumî masraflar teşkil etmektedir.

İzmir körfez işletmesinin elde ettiği neticenin menfi oluşu bu işletmeye ait tarifelerin kifayetsizliğinden ileri gelmektedir. Haddizatında bu işletmenin 1940 yılı faaliyetinde fevkalâde maliyetle hiçbir masrafta yoktur.

Van İşletmesine gelince: Geçen sene olduğu gibi işletme faaliyeti bu sene de menfi durumunu muhafaza etmiş ve netice 93 bin liralık bir zarar arz etmiştir. Bu işletmenin daha yakın bir alâkaya mazhar olması icabetmekte ve işletme faaliyetinin düzenine girmesi için esaslı tedbirler alınması lâzım gelmektedir.

Fabrikalarımızın üçüncü şahıslar hesabına yaptığı işlerden elde edilen temettü (136, 245) Liradan ibaret kalmıştır. Gerek havuzlar ve gerekse İstinye Dok Fabrikalarımız daha ziyade idare gemilerinin tamirle meşgul olduklarından kâr temin eden üçüncü şahıslar işleri pek mahdut miktarda yapılabilmektedir. Başta Millî Müdafaa işleri varsada bu hizmetlerden idaremiz pek az fayda temin edebilmektedir. bu mevzuda halen daha fazla tafsile değer bir eihet yoktur.

Şilepçilik unvanı altında yer alan hasılat, kiralanmış armatör gemilerinin idare hesabına işletilmesinden temin edilmiştir. Esas şilepçilik servisi 1941 yılında açılmıştır. Mütenevvi hasılat kısmındaki (1, 669, 498) Liralık gelire gelince: Yukarıda bilmünasebe arz etmiş olduğum gibi Avrupa harbinin başlaması dolayısıyla Almanya'ya sipariş edilen gemilerin memlekete getirilmesine imkân kalmamış ve mütaahhit firmalarla hesapların kesilmesi zaruret haline girmiştir. Malûm olduğu veçhile mülga Denizbank zamanında Kurup Fabrikasıyla olan gemi sipariş mukavelesi bozulmuş ve bu yüzden mütaahhit firmadan 1 216 000 lira kıymetinde bir tazminat tahsil edilmişti. Maliye Vekâleti ile bu hususta yapılan şifahi görüşmelerde bu tazminatın Umum Müdürlüğün bütçe açıklarına mukabil Umum Müdürlüğe bırakılması ve yine 10 milyonluk krediye mahsuben Hazinece ödemesi iktiza eden yıllık taksitlerin tediye edilememesi dolayısıyla İş Bankası nezdinde açtırılan borçlu cari hesaba mülga idarelerce ödenen faizlerden tereküp eden 212 bin lira kadar bir meblâğın da Hazine zimmetine terettüp edeceğinin Maliye Vekâletince kabul edilmesi üzerine avans ve istikrazlar hesabımızın buna göre tasfiyesi gerekmiş ve ilk olarak tazminat hesabı kapatılarak mütenevvi hasıllata nakledilmiştir. Eski seneler zarfında ödenen faizler de idare hesapları meyânında görünmemekte olması itibariyle bir taraftan Hazine hesabı zimmetine diğer taraftan mütenevvi hasıllata kaydolunmuş ve bu suretle 1478 küsur bin liralık bir meblâğ varidat hesaplarına intikal eylemiş bulunmaktadır.

Geçen sene 326 bin lira zarar kaydetmiş olan İşletmelerimizde bu sene de (1 309 053,59) liralık bir zarar tahaddüs etmiş bulunuyordu. Yukarıda arz olunan iki kalem fevkalâde gelire fabrika

ve şilep gelirleri de ilâve edilince 1940 malî yılı neticeleri (543 888) liralık lehte bir netice arzemiş ve bu meblâğdan geçen senenin zararı indirildikten sonra dahi (216 896) liralık bir kâr-la malî yıl hesabı kapatılmıştır.

1940 malî yılının bu suretle müsait bir netice ile kapatılmış olması, gemi tasfiye işlerinin bu seneye raslamasından ileri gelmekte olup haddizatında hakiki işletme neticelerimiz işletilmekte olan Devlet sermayesi için korkunç telâkki olunacak kadar ağır ve zararlı bulunmaktadır. Bu endişe verici durumun 1941 yılında alınan ıslah tedbirleri ile kısmen önlenmiş olduğunu ve fevkalâde bir hal zuhur etmediği takdirde başabaş bir durumla çalışmak imkânının elde edilebileceğini ummaktayım.

5. — Bilânço :

İşletme neticeleri hakkındaki mâruzatın burada bitmektedir. Bilânçomuzun umumî mânası hakkında kısaca şu tafsilâtı vermek münasip olur :

A) 1939 yılında (9 430 640) lira olan Umum Müdürlük sermayesi bu sene (14 490 400) liraya yükselmiştir. Arada (5 059 760) liralık fark derdesti ikmal hesapta duran yeni gemilerin sabit kıymetlere nakledilmesinden ileri gelmekte bu suretle sermaye hesaplarımız biraz daha vuzuh kesbetmiş bulunmaktadır.

Pasif kısımdaki diğer hesaplar içinde tafsile muhtaç görüneni avans ve istikrazlar ve alacaklı hesaplar gruplarından ibarettir.

Geçen sene Hazine kredisi ile karışık bir vaziyette tutulmuş olan avans ve istikrazlar hesabı 1940 malî yılında tasfiye edilmiş ve bu hesap hakiki durumuna getirilmiştir.

Umum Müdürlük, Mülğa Denizbank İdaresinden biri İş Bankası istikrazı, diğeri Tekait Sandığı mevduatı hesabı ve üçüncüsü Hazine kredisi hesabı olmak üzere üç esaslı borcu devir almıştı. Bunlardan gemi inşaat işleri ile ilgili olan Hazine hesabı tasfiye edilmiş ve alacak ve borçlar, alacaklı ve borçlu hesaplara nakledilmiş olduğundan avans ve istikrazlar hesabı yukarıda arzolunan iki kaleme inhisar etmiş ve malî yılı içinde gerek İş Bankası ve gerekse Tekait Sandığı ile anlaşmalar yapılarak müdevver borçların tediyesi plânlaştırılmıştır. İş Bankası ile yapılan hesaplaşmada mukavelesi mucibince istikraz hesabının 740 küsur bin liraya balığ olduğu görülmüş ve % 8 nispetindeki faiz haddinin eski şerait dâhilinde muhafazası halinde borcun ödenmesi mümkün olmayacağı görülerek evveleminde yeni bir mukavele yapılmasına çalışılmış ve pek uzun süren müzakerelerden sonra faiz nispetinin % 4 e indirilmesi ve aylık muayyen taksitlerle borcun 36 ayda itfası esaslı üzerinde mutabık kalmıştır. Peşin ödenmesi gereken 200 bin lira bir kalemde tediyeye olunmuş ve aylık taksitlerin tediyesi de vâdelerinde yapılmıştır. Faiz anlaşması idaremizin teşkil tarihi olan 1 Temmuz 1939 tarihine irca edildiğinden bu suretle 47 bin liralık bir faiz risturn'u temin olunmuş velhâsıl 1934 yılındanberi devam edegelen bu ilişikli hesabın itfası yoluna girilmiştir. 31 Mayıs 1943 de bu istikraz hesabı tamamen kapatılmış olacaktır.

Tekait Sandığı mevduatı hesabına gelince: Mülğa Denizbank zamanında tahaddüs eden bu borcun da bir tediyeye tarzına bağlanması derpiş olunmuş, idare gelirinin müsait olmaması itibariyle toplu bir tediyeye yapılamadığından haftada 2500 liralık taksitlerle senede 60 - 65 bin liralık bir ödeme yapılması derpiş olunmuştur.

1940 malî yılında bu esas tatbik olunmuş ve filhakika mezkûr yıl içinde (63 750) lira ödenmiştir. Mütaakıp yıllarda bu haftalık tediyatı artırmak imkânı araştırılacaktır.

Aalacaklı hesap grupuna gelince: Bilânçoya nazaran:

Muhtelif alacaklılar	4 626 839	82
Bütçe emanatı	1 772 054	48
Alacaklı muvakkat hesaplar	330 833	54 liradan ibarettir.

Muhtelif alacaklılar grubu şu kısımlardan mürekkeptir:

İera ve emanetler	47 151	96
Teminattan alacaklılar	20 872	80
Alacaklı resmî daireler	178 997	74
Alacaklı şirket ve müesseseler	14 391	53
Sair müteferrik alacaklılar	3 935 215	99 liradan ibarettir.

4 196 630 02

Bu kısımlar içinde en büyük rakam yukarıda bir münasebetle bahsettiğim gemi hesapları dolayısıyla Maliye Vekâletinin alacağı olarak tahakkuk eden (3 046 732,58 lira ve ihtilâfın halline kadar bu hesapta bırakılan yine Maliye Vekâleti alacağı olarak (335 394,83) liralık gemi tesellüm masrafları ile (446 693,98) liralık Denizbank alacaklıları başta gelmektedir.

Ayrıca bayiler hesabından (286 607,14) işeden (25 645,79) ve vergi hesaplarından da (111 457,87) lira devredilmekte olup Hazine alacaklarının tenzilinden sonra hakikî alacak hesabımız (1 244 715) liradan ibaret bulunmakta ve mühim bir kısmı sırası geldikçe ve müracaat vukubuldukça ödenmektedir.

Bilânçomuzun aktif kısmında yer alan kıymetler arasında tahlile muhtaç görüneni muhtelif borçlular hesabıdır. Diğer aktif kıymetler sermaye hareketiyle müteradif olarak artan gemi kıymetlerinden stok ve nakit mevcutlarından tereküküp eylemektedir.

1939 bilânçosunda muhtelif borçlular hesabımız (1 604 068 64) liralık bir bakiye devretmekte idi. Bu sene aynı hesap (1 859 347 90) lira olarak ve takriben 255 bin liralık bir tezayüt arz etmektedir.

Bu hesabın grup üzerinden inkisamı şöyle görünmektedir:

Maaş hareirah avansları	20 691,	63
İş ve masraf avansları	61 072,	45
Askerî nakliyat	282 221,	32
Borçlu resmî daireler	21 172,	62
Borçlu şirket ve müesseseler	152 514,	11
Depozitolar	2 560,	27
Müteferrik borçlular	489 730,	25
Tarife hasulât hesabı	166 143,	59
Şubeler borçluları (Van)	9 409,	62
Şubeler borçluları (İzmir)	1 522,	47
Muvakkat hesaplar	652 509,	57
	<hr/>	
	1 859 347,	90

Bu grupta başhea tezayüt tarife hasulât ve muvakkat hesap gruplarında olmuştur. Bilânçoya bağlı cetvelde görüldüğü vechile Tarife Hasulât Carisi (166 143) lira olarak 1939 dakine nazaran bir misli kadar bir fazlalık arzylemiş ve gemi tesellüm masraflarında idare alacağı olarak görünen (335 394,83) lira da ihtilâfın halline kadar bu hesapta yer almış bulunmaktadır. Bu hesabın göze çarpan diğer büyük rakamları şunlardır.

Hesaba nakledilecek borçlular	79 210, 89
Yatlar masrafları	57 654, 21
Bunker hesabı	50 625, 35
Denizbanktan borçlu acentalar	(21 480, 86 36 678, 88)
Muhtelif servisler	22 239, 42

Umum Müdürlüğün muvakkat hesabı isminden de anlaşılacağı veçhile gelip geçici kıymet hareketlerinin diğer bir hesaba nakli icabeden kıymetlerin o işin ikmal veya tasfiyesine kadar muvakkaten kaydına mahsustur.

Yukarda işaret ettiğim rakamların hemen hemen hepsi tasfiye edilebildiği takdirde bu hesaptan çıkacak ve işin mahiyetine göre ya bütçeden, ya Denizbank borçlarından veya bu hesaba tekkabül eden diğer kıymet karşılıklarından mahsup edilmek suretiyle kapanmış olacaktır.

1939 yılında Denizbanktan intikal eden borçlu hesaplar üzerinde devir bilânçosunun tanzimi sırasında 1939 malî yılı da kapanmış olduğundan hemen hemen hiçbir mesai yapılamamış ve tetkik olunamamıştır. 1940 yılı içinde bir kısım borçlular takip olunmuş ve muvakkat hesaba giren kıymetlerin de taallûkuna göre diğer hesaplara nakli temin edilebilmiştir. Halen eski acentalar hesabının tasfiyesi ön plânda bulunmakta ve bunun temini için çalışılmaktadır.

Umumiyet itibariyle borçlu hesaplarımız hakikaten çok itinaya ve ciddî bir takip hamleşine muhtaç bulunmakta ve borçların bir kısmının tahsil edilmemesi endişesi daimî surette mevcut bulunmaktadır.

Bilânço hakkındaki mâruzatım burada bitmektedir.

Teşkilât kanunumuzun 23 ncü maddesi Umum Müdürlük katî hesabının işletme hesabı, kâr ve zarar hesabı ve bilânço, sermaye hesabı müfredatı olarak üç grupta ihzarını âmir bulunmaktadır.

Muhasebei Umumiye Kanununun 102 ve 103 ncü maddelerine uygun olarak tanzim olunan işletme hesabımıza aynı zamanda işletme neticelerini gösteren mukayeseli tablo da bağlanmıştır.

Kâr ve zarar hesabı ve bilânço da mütat şekilleriyle tanzim edilmiştir. Ancak sermaye hesabı müfredatı adını taşıyan bir tablonun tanzimi mümkün olamamıştır.

Teşkilât kanunumuzun 24 ncü maddesi mucibince hazırlanmış olan Hesap Talimatnamesininin 14 ncü maddesi idarenin asli sermayesini şu suretle tarif etmektedir:

«Asli sermaye Mülga denizbanktan Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğüne sermaye tesisi için verilen menkul ve gayrimenkul kıymetlerden teşekkül eder. Hükümetçe bilâhara sermaye olarak verilecek tahsisat ve her nevi kıymetlerle sâfi kârdan idarenin inkişafına veya bu maksatla idarece yapılmış istikrazların itfasına hasr ve tahsis edilen mebalîğ asli sermayeye ilâve olunur.»

Umum Müdürlüğün sermayesine esas olan ilk hareket Mülga Denizbank bilânçosu ile idaremise devrolunan ve bilânçonun aktif ve pasif kıymetlerinin tefazulunu teşkil eden rakamla başlamaktadır.

Bunun başlıca sebebi Denizbank Tasfiye bilânçosunun bir likidasyon bilânçosu vasfını haiz olmaması yani üçüncü şahıslara ait paraların da sabit kıymetlere tahvil edilmiş olması itibariyle idare sabit tesisat kıymetlerinin muhassas sermayeden fazla zuhur etmiş bulunmasıdır.

Nitekim Tasfiye bilânçosu tetkik edilince görülür ki (9,161,985.22) liralık asli sermaye mukabilinde (21,125,049.62) liralık sabit tesisat devredilmiştir. Her iki kıymet arasındaki fark ihtiyat, tecdit ve sigorta sermayeleriyle, Hazine kredileri, istikrazlar, alacaklı hesap ve ticari mevduat hesaplarından karşılanabilmekte ve binnetice sermaye müfredat hesabı kendiliğinden müfredatsız bir hesap haline gelmektedir.

Defterikebir hesabı olarak sermaye hesabımızın senesi içinde gösterdiği tahavvüller esasen kalem kalem bu hesabın zimmet veya matlubuna ve bilmukabele aktif hesap gruplarında ilgili hesaplara kaydolunmaktadır. Bu şekilde bir müfredatın bilânçoğa raptı kanunun maksadına münafi olduğu kadar hesap bakımından da bir mâna ifade etmeyeceği için bunun yerine sabit kıy-

metler müfredat mizanları bağlanmış ve bu mizanlar hem sabit kıymetlerin hem de karşılığı olan sermaye hesabının müfredat listesi yerine kaim olmuş bulunmaktadır.

Bilânçoya ayrıca Katî hesap Kanun projesi de iliştilmiştir. Birlikte tetkikiyle tasdikı hususunu Yüksek rey ve tensibinize arz ederim.

Sayıştay Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Sayıştay Komisyonu
Esas No 1/338, 3/190
Karar No. 18

12 . V . 1948

Yüksek Başkanlığa

Devlet Denizyolları İşletme Genel Müdürlüğünün 1940 Akçalı yılı Kesinhesabı hakkında Başbakanlığın 28 . X . 1942 gün ve 6/3983 sayılı yazısıyla teklif olunan kanun tasarısı Sayıştayın Uygunluk Bildirimiyle birlikte ve Sayıştay Birinci Daire Başkanı Faik Eke ve Devlet Denizyolları Genel Muhasebe Müdür Muavini Abdullah Artuş ve Şehir Hatları İşletmesi Sorumlu Say-

manı Faik Serçek hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

1. Ödenekler:

1942 yılı bütçesiyle konulan ve sonradan ilâveten alınan ödenek toplamı Kesinhesapta 10 468 572 lira olduğu halde Uygunluk Bildiriminde 18 262 lira 52 kuruş fazlasıyla 10 486 834 lira 52 kuruş bulunduğu görülmüştür.

Yapılan incelemede:

Fazlası	Noksanı
16 149 36	
	34 411 88
16 149 36	34 411 88
	16 149 36
	18 262 52

4009 sayılı Kanun gereğince (Sosyeteşilep Türk Anonim Şirketi hisse senetleri kayıyesinin mubayaa bedeli) adıyla açılmış olan özel bölüme harcanan miktarı teşkil eden 252 250 liranın aynı zamanda ödenek kaydedilmesi gerekirken bakiye mubayaa bedelinin tamamı olan 268 399 lira 36 kuruşun ödenek ve farkedenden 16 149 lira 36 kuruşun da imha edilecek ödenek olarak gösterilmesinden.

Beşinci bölümün 4 nci (eski yıllar borçları ve reddiyat) maddesine bütçe ile konulan 5 000 lira ödeneğe karşılık 39 411 lira 88 kuruş harcandığına göre farkedenden paranın Mülhak Bütçe Kanununun 11 nci maddesi gereğince ödeneğe ilâveten gösterilmesi gerekirken idarece bu işlemin yapılmaması olmasından ileri zehnekte olduğu;

Toplam.

anlaşılması ve Uygunluk Bildiriminde gösterilen 10 486 834 lira 52 kuruş ödenek olarak kabul edilmiştir.

2. Giderler:

Kesinhesapta ve Uygunluk Bildiriminde gösterilen giderlerin birbirine uygun olduğu görülmüştür.

3. Ödenek bakiyesi:

Komisyonumuzca kabul edilen ödeneklere ve giderlere göre ödenek bakiyesi 1 081 285 lira 51 kuruş olup yok edilmesi gerekmiş ve bağlı cetveller ona göre düzenlenmiştir.

4. Gelirler:

Tahakkukat — Uygunluk Bildiriminde 10 315 604 lira 55 kuruş gösterildiği halde Kesinhesapta 8 783 144 lira 91 kuruştur.

Tahsilât : Uygunluk Bildiriminde 9 796 908 lira 36 kuruş gösterildiği halde Kesinhesapta 8 264 448 lira 72 kuruştur.

Tahakkukat ve tahsilâtta görülen 1 532 459 lira 64 kuruş farkın sebebi :

1939 yılı Bütçe Kanununun 12 nci maddesine dayanılarak çıkarılan ve gelir ve gider bütçelerinde (gemi borç ve bono taksitleri ve bono ihracından dolayı tahaddüs eden masraf karşılığı) adıyla açılan bölümlere irat ve ödenek kaydedilmiş bulunan 5 800 000 liradan 4 267 540

lira 36 kuruşu 1939 yılında harcanmış ve geri kalan 1 532 459 lira 64 kuruşu da 1940 yılı Bütçe Kanununun 13 nci maddesinin son fıkrası gereğince aynı hizmetin ifasına tahsis ve 1942 yılına ödenek olarak devredilmiş ve 1942 de ödenek gösterilmiş olduğu halde 1939 da gelirden çıkarılmıyan bu paranın 1940 yılında da gelir gösterilmediği anlaşılması ve uygunluk Bildiriminin esas ittihazi uygun görülerek bağlı cetveller ona göre düzenlenmiştir.

Yukarda arzolunan sebeplere ve kabul edilen giderler, gelirler ve ödenek miktarlarına göre değişik olarak ve idarenin mîlançosu ile kâr ve zarar hesabının tasdiki hakkında bir madde eklenilmek suretiyle düzenlenmiş bulunan kanun tasarısı Kamutayın yüksek tasvibi-ne arzedilmek üzere sunuldu.

Sayıştay Ko.

Başkanı	Sözcü	Kâtip
Sivas	Niğde	Yozgad
A. Yurdakul	F. Ecer	K. Erbek
Bursa	Çankırı	Kastamonu
Z. Budunç	A. İ. Zeyneloğlu	Z. Orbay
Muğla	Niğde	Siird
A. Çakar	Ş. Süer	S. Çeliktuş
Sivas		Tokad
Ş. Uma		M. Lâtifoğlu

HKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğünün 1940 malî yılı Katî Hesabı Kanun projesi

MADDE 1. — Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğünün 1940 malî yılı masrafları bağlı (A) cetvelinde gösterildiği üzere (9 405 549,01) liradır.

MADDE 2. — Mezkûr Umum Müdürlüğün 1940 malî yılı varidat tahsilâtı merbut (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 8 264 448,72 liradır.

MADDE 3. — Tahsisat bakiyesi olarak kalan (1 097 434,87) lira iptal olunmuştur.

MADDE 4. — (216 895,96) liradan ibaret kâr ve zarar hesabı matlup bakiyesinin 3633 sayılı Teşkilât Kanununun 28 nci maddesi mucibince ihtiyat sermayeye nakli muvafık görülmüştür.

MADDE 5. — Mezkûr Umum Müdürlüğün 1940 malî yılı hesap neticelerini gösteren bilânço tasdik edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 7. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât Vekilleri memurdur.

Bş. V.	Ad. V.
Ş. Saracoğlu	H. Menemencioğlu
M. M. V.	Da. V.
A. R. Artunkal	R. Peker
Ha. V.	Ma. V.
N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.
H. Â. Yücel	A. F. Cebesoy
İk. V.	S. İ. M. V.
Sırrı Day	Dr. H. Alataş
G. İ. V.	Zr. V.
R. Karadeniz	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.	Ti. V.
Z. Engin	Dr. B. Uz

SAYIŞTAY KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Denizyolları İşletme Genel Müdürlüğünün 1940 akçalı yılı Kesinhesap Kanun tasarısı

MADDE 1. — Devlet Denizyolları İşletme Genel Müdürlüğünün 1940 akçalı yılı giderleri ilişik (A) işaretli cetvelde gösterildiği gibi (9 405 549) lira (1) kuruştur.

MADDE 2. — Bu idarenin genel geliri ilişik (B) işaretli cetvelde gösterildiği gibi (9 796 908) lira (36) kuruştur.

MADDE 3. — Ödeneklerden 1940 akçalı yılı içinde harcanmıyan ve (A) cetvelinin ayrı bir sütununda gösterilen (1 081 285) lira (51) kuruş ödenek bakiyesi yokedilmiştir.

MADDE 4. — Adı geçen Genel Müdürlüğün 1940 akçalı yılı bilânço ve kâr ve zarar hesabı onanmıştır.

MADDE 5. — Bu kanun yayım tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanunu Maliye ve Ulaştırma Bakanları yürütür.

		A - CETVELİ				Yokedilen	
F.	Ödeneğin çeşidi	Ödenekler		Giderler		ödenek	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
1	Ücret ve yevmiyeler	2 627 260		2 074 146	39	553 113	61
2	Harcanah	16 500		72 894	34	3 605	66
3	Ecnebi mütehasşısrlar ile ecnebi memleketlere gönderilecek memur ve talebenin ücret, tahsisat ve masrafları	160 500		103 771	55	56 728	45
4	Tekaüt dul ve yetim maaşlarıyla memur ve müstahdemler ikramiye ve tazminat ve fazla mesai ücretleri ve tedavi ve yardım masrafları	244 701		143 158	40	101 542	60
5	Mütenevvi idare masrafları	164 816	88	81 149	01	83 667	87
6	Daimî idare masrafları	196 500		145 938	23	50 561	77
7	İşletme masrafları	4 694 630		4 462 564	45	232 065	55
8	Tecdit sermayesi ve dahilî sigorta karşılığı	275 000		275 000			
9	1715 numaralı Kanunun 8 nci maddesi mucibince Merkez Bankası hissesi	77 817		77 817			
10	Devlet Reisine ait deniz vasıtalarının bilümunun ücret ve işletme masrafları	244 400		244 400			
11	Gemi borç ve bono taksitleri ve bono ihraçından dolayı tahaddüs eden masraf karşılığı	1 532 459	64	1 532 459	64		
H. F.	Sosyete Şilep Türk Anonim Şirketi hisse senetleri mubayaa bedeli	252 250		252 250			
		Toplam	10 486 834 52	9 405 549 01		1 081 285 51	

B - CETVELİ

		Bütçesinde yazılı olan muhemenat		Tahsilât		
B.	M.	Gelirin çeşidi	Lira	K.	Lira	K.
1		İşletme hasılatı				
	1	Muntazam posta seferleri hasılatı	4 500 000		4 061 363	22
	2	İstanbul ve civarı hatlar ve Yalova hattı	1 220 000		1 219 231	48
	3	İzmir Körfez hattı hasılatı	259 593		197 909	57
	4	Zuhurat seferleri hasılatı	100 000		198 945	78
	5	Van İşletmesi hasılatı	100 000		53 363	35
	2	Fabrikalar, doklar ve atelyeler hasılatı	800 000		71 232	16
	3	Gemi kurtarma hasılatı	450 000		178 585	81
	4	Kılavuzluk ve romorkörcülük hasılatı	180 000		62 340	90
	5	Şilepçilik hasılatı	388 720		47 198	42
	6	Mütenevvi hasılat	150 000		1 677 619	03
	7	Devlet Reisine ait deniz vasıtaları için Muvazenei Umumiyeden verilecek tahsisat	244 400		244 400	
	8	Sosyete Şilep için ihraç olunan bonolar hasılatı			252 250	
F. M.		Bütçe Kanununun 13 ncü madesi mucibince			1 532 459	64
		Toplam	8 392 713		9 796 908 36	

AKTİF	Müfredat		1940 yılı	
			Yekûn	
	Lira	K.	Lira	K.
Kasa			19 971	05
Bankalardaki mevduat			4 716 549	84
Esham ve tahvilât			17 814	63
Senedat			154	
Muhtelif borçlular :				
Muhtelif borçlular	1 040 894	74		
Tarife hasılat carisi	166 143	59		
Borçlu muvakkat hesaplar	652 309	57	1 859 347	90
İştirâkler			762 113	
İstok ve derdesti imal malzeme :				
Malzeme ambarları	846 694	38		
Kömür depoları	628 969	06		
Bunkerler	69 697	12		
Gemi işe hesapları	84 003	95		
Derdesti imal	8 917	61	1 638 282	12
Sabit kıymetler :				
Arazi ve arsalar	658 188	65		
Binalar	1 242 445	82		
Sabit tesisat	3 490 569	29		
Vasıtalar ve envanterleri	10 468 407	62		
Makina alât ve müt. tesisat	597 693	08		
Demirbaş eşya ve mefruşat	319 036	13	16 776 340	59
Derdesti ikmal işler ve siparişler :				
Derdesti ikmal işler	104 178	01		
Fabrikalar derdesti ikmal işler	87 921	83	192 099	84
Nâzım hesaplar			435 000	11
Toplam			26 417 678	08

MASRAF

			Kâr ve	
			Yekûn	
Umumi idare masrafları			864 691	28
İşletme masrafları			4 345 718	73
Tamir masrafları			1 734 682	82
Amortismanlar			597 599	93
Dahilî sigorta			199 913	59
Müdevver zarar	326 992	60		
Kâr bakiyesi	216 895	96		
1940 senesi kârı	543 888	56	543 888	56
			8 286 494	91

bilânçosu
PASİF

	Müfredat		Yekûn	
	Lira	K.	Lira	K.
Asli sermaye			14 490 400	82
İhtiyat sermaye			191 565	03
Tecdit sermayesi			2 167 198	07
Sigorta sermayesi			684 295	63
Çıkarılan bonolar			520 780	
Avans ve istikrazlar			981 809	62
Muhtelif alacaklılar :				
Muhtelif alacaklılar	4 626 839	82		
Bütçe emanatı	1 772 054	48		
Alacaklı muvakkat hes.	330 833	54	6 729 727	84
Kârüzarar :				
1940 senesi kârı	543 888	56		
1939 dan müdevver zarar	326 992	60	216 895	96
Nâzım hesaplar			435 000	11

Toplam 26 417 673 08

zarar hesabı

VARİDAT

	Yekûn	
İşletme hasılatı	6 480 751	18
Fabrika ve doklar hasılatı	136 245	69
Mütenevvi hasılat	1 669 498	04

8 286 494 91